

Compassie

Niet voor niets staat die afbeelding van het gezicht met de hand als eerste op uw liturgie.
Want daar begint het toch mee:
Met de mogelijkheid en de wil, je te laten raken door de ander.
Letterlijk en figuurlijk.
Je bent bewogen, begaan met wat je ziet, hoort, wie er naast je staat.

U had het eigenlijk moeten zien,
hoe de maker van dit beeldje bezig was.
Hoe hij vol aandacht, met een geoefende, zachte, stevige hand, aan het boetseren was...
Er sprak, ik kan het niet anders zeggen, liefde uit,
liefde niet zozeer voor de klei, dat ook,
maar vooral voor wat er tevoorschijn kwam:
een gezicht dat je aankijkt en iets met je doet.
Al kijkend naar hem dacht ik,
jij hebt in je leven zo al heel wat mensen in de ogen gekeken, en je steun gegeven, gezocht
naar een begaanbare weg...
je hebt al heel wat gezien, gehoord en intens beleefd.

Ieder of je nu jong bent of ouder, kent dat...
dat zomaar iemand dat in je wakker kan roepen,
dat je iets van jezelf wilt geven, een hand,
als een klein, een teer gebaar van troost.
Ieder kent dat, weet ook,
dat je zo'n aanraking op z'n tijd zelf nodig hebt,
dat je er naar zoekt, een zachte hand op je huid.
Een gebaar van genegenheid,
een gebaar wat heel maakt temidden van zoveel dat je uit elkaar haalt/trekt.
Aanraken en geraakt worden...daar begint het mee.
Dat je gaat antwoorden ...op dat appel van de ander.
Dat je je er niet aan ontrekt aan wat een ander bij je oproept.

Dat brengt me bij het verhaal van een van de anderen.
Zij was in Afrika geweest, vertelde ze.
Woonde daar een aantal jaren van haar leven temidden van mensen die lepra hadden. De een
zonder handen, de ander zonder benen.
Maar ieder met een eigen stem en een eigen verhaal.
Er was er een die haar iedere dag aansprak: 'geef mij te drinken'.
Zij gaf hem te drinken.
Dat is voor mij Compassie zei ze: iemand te drinken geven.
Het begint met water...dat stroomt.
Zonder water kan niemand leven.
En zij maakte een schaal van klei.
Als je goed kijkt, u ziet het straks in de ontmoetingsruimte wel staan,
zie je er de nerven van een blad in.
Nerven zijn de levensaders, daar stroomt de voeding doorheen die je ontvangt.
Voeding die zorgt voor groei. Die maakt dat je niet droog komt te staan en verdort.
We dachten aan het verhaal van de vrouw bij de bron
die op het heetst van de dag, Jezus te drinken geeft,
levend water uit de bron.
We dachten ook aan Hagar en Ismael in de dorre droge woestijn.
Hagar kon het niet aanzien hoe haar zoon van dorst zou sterven.
Ze hilde, God hoorde het, zag het.

Zo vertelt de Schrift van God, als een die met ontferming bewogen is, die het lijden, de honger, de dorst van mensen niet wil.
Hagar deed haar ogen open en zag een bron van water,
Godzijdank kon zij haar zoon te drinken geven,
kunnen mensen er zo voor elkaar zijn: dat zij niet droog komen te staan.
Compassie is dus ook: zorg dragen,
verantwoordelijkheid willen en kunnen nemen
voor de ander.
Dat kan als je zelf ook dicht bij de bron blijft. Als je je laat voeden.
Behandel een ander zoals jij zelf behandeld wil worden...
we komen immers uit dezelfde aarde, we zijn geworteld in dezelfde grond.
Samen sta je sterker, zo drukt de kring van vijf uit.
Je staat in verbinding.
Je bent met alles en iedereen verbonden.
Niet zomaar een beetje, maar op een diep, fundamenteel niveau:
je bent deel van een groter geheel: van een gezin, familie, de buurt, een dorp, een kerk, een vereniging, je bent deel van de wereld:
wat jij kiest heeft invloed op dat geheel en andersom:
jij zult iets merken van de keuzes die anderen maken.
In tijden van zorgen houdt je elkaar vast, in tijden van vreugde vier je samen.
Wie sterk is zorgt voor wie kwetsbaar is, en dat doe je met eerbied, met respect ...

Zo'n verhaal gaat ook schuil achter het paartje op de andere kant van de liturgie.
Een paartje, zomaar ontstaan: uit de klei getrokken.
Ze kijken elkaar in de ogen, reiken elkaar de hand.
Soms moet je elkaar op de been helpen en houden, vertelde ze.
Letterlijk en figuurlijk. Zorgen dat de ander overeind blijft...
Ze raken elkaar, zonder dat het benauwd wordt.
Het is alsof ze dansen, er zit beweging in.
In de ruimte die tussen hen is, klopt het hart.

(Soms ontmoet je zo'n engel zei een ander, die je dat laat voelen.
Die jouw leven in een ander licht zet.
Als je open staat voor dat andere licht over je bestaan,
ontdek je dat jij, net als de ander, een kostbaar mens bent. Met talenten.
Zij schilderde er een drieluik van, waar het licht van afstraalt.)

Zo komen er geleidelijk aan drie belangrijke dimensies boven drijven:
Compassie heeft te maken met je laten raken,
weten dat je verbonden bent en verantwoordelijkheid willen nemen. Zorg willen dragen.
Een vraag die in alle gesprekken ook op kwam, was de vraag,
voor wie heb je compassie en wat doe je als een ander jouw medeleven afwijst?
We kunnen ons er wel iets bij voorstellen,
en het lukt ons meestal ook wel mededogen te voelen voor iemand met wie we persoonlijk verbonden zijn, voor wie we wat voelen, van wie we houden. Iemand met wie je wel wat hebt.
Het overkomt ons allemaal, dat is heel herkenbaar, dat je soms een enorme afstand tussen jou en een ander kunt ervaren. Dat je, als je al zou willen, je moet moet verzamelen om die afstand te overbruggen. Nu even niet...het kan straks ook wel denk je dan voor je eigen gemoedsrust...

Juist over die vraag: met wie hebben wij compassie gaat het in het verhaal van Lukas. Dat laat iets zien van wat compassie, volgens Jezus, betekent. Wat meteen opvalt aan dit verhaal, is dat Jezus mededogen heeft met een mens die juist heel ver van ons lijkt af te staan. Stel je voor:

Iemand die zich al een poos niet meer aankleedt,
 in z'n nakie rond loopt en nergens woont, Hij zwerft maar wat rond,
 in de rotsgraven, op de begraafplaats dus. Een vreemde snuiter is hij.
 Iemand bij wie we ons niets kunnen voorstellenL wat zoek je daar nou, bij die doden, in
 plaats van bij de levenden?
 Een levende dode, zo is die man....
 Iemand die door anderen al lang is afgeschreven.
 Een vreemd element in de samenleving,
 die aan banden moet worden gelegd.
 Maar dat lukt niet, steeds breekt deze vreemde snuiter weer los,
 en maakt hij mensen bang. We weten niet hoe we met ze om moeten gaan, met zulke
 vreemden, en dus laten we ze liever links liggen...
 De houding van Jezus is een andere: hij spreekt hem aan:
 hij vraagt hem naar zijn naam. En dan gebeurt er wat. Ontstaat er contact.
 Valt de angst weg. Blijkt dat met deze mens best te praten valt en wordt duidelijk hoe
 moeilijk deze man het heeft met zichzelf.
 Hiermee wordt Jezus' antwoord op onze vraag helder:
 compassie, mededogen, is een levenshouding, die verstrekkend is.
 Deze beperkt zich niet tot de bekende, met wie je wel wat hebt.
 Mededogen is niet afhankelijk van de vraag of we helemaal met iemand kunnen meevoelen,
 niet afhankelijk van of we elkaar kennen of niet,
 en begrijpen hoe de ander is.
 Die ander kan totaal anders zijn, ons vreemd en onbekend en niet vertrouwd voorkomen.
 Compassie in de betekenis die Jezus laat zien,
 heeft dan ook iets van een keuze.
 Een moedige keuze om iemand, hoe vreemd hij ons ook is, te zien als een medemens.
 te herkennen als een die is als jij, niet hetzelfde, maar wel gelijkend op jou,
 met min of meer dezelfde behoeften en verlangens,
 met mogelijkheden en onmogelijkheden.
 Niets menselijks is ons mensen vreemd...
 dat is de diepste grond waarin we als mensen geworteld zijn
 en waarvandaan we een ander als medemens tegemoet kunnen treden.
 Compassie, zo versta ik uit het verhaal van Lucas: heeft niet zozeer te maken met de vraag of
 je iets met iemand hebt,
 maar of je er voor open staat iets met een ander te krijgen.
 Of je het aandurft eens in de schoenen van de ander te gaan staan en je dan af te vragen wat je
 nodig hebt of fijn zou vinden.
 Dat we de tijd nemen, al is het soms maar even,
 ons in de positie van de overkant in te leven,
 dat wij de ander de gelegenheid geven om ons te helpen, mens te worden, medemens. zoals
 we zijn bedoeld.
 Compassie is in Jezus' voetspoor kiezen voor 'samen' leven.
 Moge het zo zijn.